

Abstrakt

Východiska: Poznatky z výzkumů o viktimizaci uživatelů drog se v průběhu let opakují a autoři ve svých závěrech zmiňují nedostatečnou objasněnost tohoto fenoménu. Zároveň je většina těchto výzkumů zahraničních, a tak chybí vhléd do problematiky v prostředí ČR. Výsledky výzkumů reflektují skutečnost, že je viktimizace uživatelů drog častá, ale taktéž že je součástí komplikované sítě dalších problémů. Z viktimizačních studií bývají však vyloučeni uživatelé drog, a tak nemáme bližší informace o viktimizačním procesu této populace.

Cíl: Cílem práce bylo získat jednak obecnější poznatky o uživatelích drog v roli obětí trestných činů, jednak přinést informace o způsobu a procesu práce s těmito jedinci. Dále bylo záměrem přinést poznatky o spolupráci s dalšími službami či organizacemi, které se tímto tématem zabývají. Podstatným cílem práce bylo zjistit, jak se dotyční pracovníci v tomto tématu orientují, získat informace o problematice neoznamování trestných činů této populace, a nakonec i na možné meze a komplikace práce s uživateli drog v roli obětí trestných činů.

Metody: Výzkum diplomové práce je kvalitativní povahy s některými kvantitativními prvky. Kvalitativním přístupem, jenž byl zvolen pro tento typ výzkumu, je tzv. zakotvená teorie. Výzkumným nástrojem se stal strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami. Výběrový soubor tvořilo osm pracovníků adiktologických nízkoprahových zařízení na území Hl. města Prahy, kteří reagovali na e-mail s prosbou o zapojení se do výzkumu.

Výsledky: K viktimizaci uživatelů drog dochází často uvnitř jejich komunity. Většina viktimizovaných dané skutky neohlašuje na policii. Důvody pro toto neohlašování jsou nejčastěji nedůvěra policii, strach z policie a skutečnost, že byli dotyční v době viktimizace pod vlivem. Současně také to, že řada z viktimizovaných uživatelů drog sama páchá trestnou činnost. V kontextu problematiky rezonuje téma stigmatizujícího či dehonestujícího přístupu policie k uživatelům drog. Dotazovaní pracovníci adiktologických nízkoprahových služeb se v problematice orientují, avšak reflektují některé nedostatky.

Závěr: Závěry výzkumu potvrzují poznatky z předešlých studií o incidenci viktimizace uživatelů drog, jejích důvodech, častém neohlašování trestných činů na policii a příčin tohoto neohlašování. Byly zjištěny některé meze a problémy v souvislosti s policií a se službami poskytujícími pomoc obětem trestných činů. Dále z výzkumu vyplynulo, že by byla na místě edukace a osvěta policistů a dalších příslušníků orgánů činných v trestním řízení.

Klíčová slova:

viktimizace - oběti trestné činnosti - uživatelé drog - orgány činné v trestném řízení - nízkoprahové adiktologické služby - kvalitativní výzkum